

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

SEVELDEGNEN GREGERS JUSTSEN THORNING OG EFTERSLÆGT

Ved *Thulstrup Christensen, Løgstør.*

Nedenstaaende Beretning er skrevet ud fra en Slægtshistorie jeg har udarbejdet for nulevende Efterkommere fra fornævnte Seveldegn. Da hans Efterslægt ved Giftemaal kom ind i den bekendte Harpøthslægt fra Nees Sogn, hvilken Slægt er beskrevet i nærv. Aarb. 1913, Bd. 7, har jeg ment, at Thorningsslægten her ogsaa kan have Interesse for Bogens Læsere. —

Den første, der kendes af denne Thorning-Harpøth Slægt, er en Mand ved Navn Gregers Justsen Thorning, som var Degn i Sevel fra 1706 til sin Død 1718. En Tradition i Slægten siger, at han, før han kom til Sevel, har været Degn i Thorning og derfra har antaget Thorning som Slægtsnavn.

Han var gift med en Thøgersdatter, men hvor de er viet, hvor hun stammede fra, og hvad hendes Fornavn var, har ikke kunnet findes. Da deres første Barn, Marie Magrethe, blev døbt 1. August 1706, nævnes Degnekonens Søster, Ane Marie Thøgersdatter, som Fadder; hun var gift med Degn Jens Pedersen Holm af Fly. Men da Fly Kirkebog først begynder 1777 kan der heller ikke derfra faas nogen Oplysning. Desuden var der en Søn, Just, som døbttes i Sevel Kirke 7. April 1709.

Just Gregersen blev gift med Mette Nielsdatter fra Sevel, viet 15. Juli 1731. De boede i Sevel Resten af deres Levetid, hvor de havde en Fæstegaard under Godset Landting. De maa have været meget ansete i Sognet, for ved Justes Død staar i Kirkebogen, at de var meget dygtige Mennesker, som anvendte alle deres Evner til Sognets Bedste. Han døde 3. Septbr. 1781. De havde tre Børn: Frederik, Dorthea og Thøger. Dorthea var født 1737, hun døde 1809, 72 Aar gl., var ugift og boede i Hjemmet indtil Faderens Død. Thøger, som havde taget Tilnavnet Ostenfeldt, blev Degn for Brøndum-Hvidbjerg Menigheder i Salling; han fødtes 1741 og blev begravet i Brøndum 30. Marts 1796, 55 Aar gl. En Svigersøn fik Embedet efter ham.

For de tre Børn kan ikke gives Fødselsdatoer, da Kirkebogen mangler fra 1732 til 68, og de er alle fødte inden for dette Tidsrum. Men i et Skifteudskrift efter Faderen findes deres Navne m. m.

Her er Skiftets Indledning ordret: Skifteudskrift efter afgangne Just Gregersen, Sevel, Fæster under Godset Landting, Ejsing Sogn, Ginding Herred.

Anno 1781, d. 3. Oktober, som er 30te Dagen efter Just Gregersens Død, indfandt sig efter forlangende Hr. Hansen, Herre og Ejer til Landthing, Nygaard etc. assisterende af Fuldmægtig Jakobsen og Degnen Mads Lund, tilligemed Vurderings- og Vitterligheds-mændene Jep Nielsen Gadgaard og Jens Christensen Hald for at vurdere Afdødes Efterladenskaber, som siden ved Auktion gjordes i Penge og deltes imellem hans Enke Mette Nielsdatter og hans tre Børn: Thøger Justsen Ostenfeldt, Degn for Brøndum-Hvidbjerg Menigheder i Salling, Frederik Justsen, boende i Sevel, som begge er myndige, en Datter,

Dorthea, som har til Laugværge Stafen Christensen Vestergaard og til Formynder Peder Christensen Hald. Skiftet er underskrevet den 3. Jan. 1782 af fornævnte Mænd samt Thøger og Frederik.

Boets Formue til Deling udgjorde 81 Rdl. 7 Mark. Enken, Mette Nielsdatter, findes ikke død i Sognet.

Frederik Justsen Thorning blev gift med Karen Christensdatter. Da de er viet indenfor Tidsrummet, hvor Kirkebogen mangler, ses ikke, hvor hun stammer fra, eller hvornaar de er viet, men det er antagelig sket omkr. 1765—66, da deres første Barn, Just, ifølge hans Dødsalder, er født ca. 1767. De boede i Sevel fra 1765—66 til 1802, efter dette Aar findes de ikke mere nævnt der.

Maaske er de deres sidste Aar flyttet til Holstebro, da et Par af deres Børn var bosatte der. — De havde fem Børn: Just, f. omkr. 1767, Christian, f. 1768, Maaren, f. 1776, Ane Margrethe, f. 1778, Niels Christian, f. 1781; kun Just og Niels skal omtales her.

Just Frederiksen Thorning blev gift med Ane Malene Sørensdatter fra Holstebro, viet 12. Aug. 1802 i Holstebro. De boede i Borbjerg Mølle, som Just 1801 havde købt af Stiftamtmand N. Sehested til Rydhave for en Sum af 3000 Rigsdaler. Just var en af Sognets Foregangsmænd. Han var i mange Aar Formand for Sognets Styrelse og var i Skolekommissionen, hvor han var med til at udarbejde Reglerne for Borbjergs daværende Skoleordning. Sidste Punktum fra nærv. Aarb. 1931, Bd. 25, S. 147.

Ane Malene døde 16. Maj 1837, 59 Aar gl. Just døde 19. Februar 1838. Efter hans Død solgte Skifteretten Møllen til Skærlund-Damgaard for 4000 Rigsdaler. —

I en Kritik af afd. Lærer C. Møllers: Borbjergs Sogns Historie (optaget i Hards. Aarb. f. 1928 og 29) findes i samme Aarb. for 1931, Side 147, angaaende Just Thornings Død m. m. følgende: Han gik vild om Natten mellem 18.—19. Febr. 1838, og fandtes frossen ihjel i Sneen. Det er forkeret; dette gælder Husmd. Jens Jensen Lybye, Østerskovhuus, Borbjerg, hvilket staar anført i Kirkebogen for Borbjerg, Fol. 450 i Rubrikken ovenover Justes Dødsdatoer. Kritikken er skreven af Gdr. Stephan Christensen, Borbjerg.*)

Det yngste af Børnene, Niels Christian Frederiksen Thorning, døbt i Sevel 24. Maj 1771, var gift to Gange, først med Anna Marie Nissen fra Holstebro, f. 1766; hun døde i Barselseng den 3. April 1810. Deres Vielse kunde ikke findes, men er antagelig omkr. 1805, da deres første Barn fødtes 1806. I dette Ægteskab var fire Børn: Just, Jens Peter, Frederikke, Anna Margrethe. Sidstnævnte, f. 16. Marts 1810, blev gift med Jens Have, de boede i Borbjerg. Frederikkes Fødselsdato kendes ikke, hun blev gift med Povl Møller; de boede i Handbjerg. Jens Peter, f. 9. April 1807, døde tre Uger gl. Just omtales senere.

Niels C. Fr. Thorning var en meget virksom og alsidig Mand. Han var Snedker, Møllebygger, Møller, Købmand, havde sidst Gaarden Tidensminde i Hjerm. Mens han var gift med Ane M. Nissen boede de i Tvis Kloster Mølle. Han var paa denne Tid ret velhavende.

Efter fire Aars Enkestand blev han gift med Anna

*) I den Kirkebog, der findes i Borbjerg Præstegaard, er Bemærkningen skrevet saaledes, at det gør en Fejltagelse mulig.

Kirstine Harpøth; de viedes 22. Juli 1814. Hun var Datter af Christian Harpøth og Hustru, Kirsten Jørgensdatter, f. i Sundgaard, Nees Sogn. Harpøth ejede sin Fødegaard, Herregaarden Ulfund, fra 1783 til 1829. Han var Broder til Købmand Jens Harpøth, Ringkjøbing. — Se om denne Slægt i Hards. Aarb. VII. 1913, S. 1—50. — Anna blev født 21. Januar 1785 paa Ulfund, hun døde 1850 paa Tidensminde i Hjerm. I dette Ægteskab var fem Børn: Kirstine Sundgaard, f. 1816, død som lille. Jensine, f. 1817, gift med Andreas Nielsen, Thorning v. Viborg. Karen Marie, f. 1819, gift med Thomas Jensen, de fik Hjemmet i Hjerm. Sønnerne Peder og Chr. Harpøth bliver omtalt senere. Af de fem var Peder den eneste, som efterlod sig Børn.

N. Thorning og Anna K. Harpøth boede knap et Aars Tid i Tvis Mølle, for 15. Aug. 1815 løste han Borgerskab som Købmand i Holstebro; men allerede omkr. 1816 flyttede de til Gaarden Tidensminde. I de Aar gik det tilbage for dem økonomisk, det var jo i Statsbankerotaarene; de klarede sig dog gennem Skærene paa Tidensminde. Men der var intet at rose af, mens de var der, har Sønnedatteren Margrethe Harpøth Thorning, Gøttrup, fortalt mig. Det ses ogsaa af følgende: Da Annas Fader døde 1829 var der ingen af Svigersønnerne, som magtede økonomisk at overtage Ulfund. Anna gjorde sit bedste for, at Gaarden kunde blive i Slægten. Hun henvendte sig ogsaa til Farbroderen, Købmand Jens Harpøth, for at formaa ham til at overtage Fødehjemmet, men han svarede, at nu var han for gammel dertil, det vilde kun forstyrre hans Alderdoms Ro; men kan Thorning staa den Taalmodighedsprøve igennem at vinde godt Ud-

fald af hans Affærer, saa kan han vel faa den i Besiddelse. Videre: Ved Jens Harpøths Død 1844 efterlod han 4000 Rigsdaler til Anna; men der var følgende Betingelse, som ordret lød:

Dog tilføjes endnu som Betingelse for den Ane Kjerstine Thorning tildelte Arv 4000 Rgd. med hvad videre der kan tilkomme hende, at hendes Mand ikke maa faa Raadighed over samme, men skal alene deraf nyde Renterne, saalænge han lever og er i Ægteskab med Ane Kjerstine, og at Kapitalen efter hendes Død skal tilfalde hendes Børn til Deling efter Loven.

Ringkøbing, d. 29. Marts 1844.

Jens Harpøth.

At de klarede sig igennem, skyldtes vel ikke mindst, at han havde sit Haandværk ved Siden af. Der gaar i Efterslægten endnu Sagn om, at han var en ualmindelig dygtig og fin Snedker og Møllebygger. Margrethe Harpøth, Gøttrup, har endnu i sin Besiddelse et Smykkeskrin, som han har lavet til sin anden Kone. Det er et ualmindeligt fint Stykke Arbejde, med Rum til forskellige Smykker. Det lukkes med en Sølvkrog formet som et stort H, hvad nok skal være Forbogsstav til Harpøth. Han døde 27. November 1866 — 85 Aar gammel.

Begge hans Sønner lærte baade Møllebyggeriet og Snedkerhaandværket hos ham. Den yngste, Christen Harpøth, levede ugift. Han ejede Tim Mølle og hens levede sine sidste Aar som Rentier i et Hus, som han ejede i Tim. Han døde der 1908. Han skænkede et Legat til Tim Sogn. Legatets Bestemmelse gengives her ordret efter hans Testamente:

Underskrevne Partikulier Christen Harpøth Thorning af Tim bestemmer herved som min sidste Villie,

at naar jeg ved Døden afgaar, skal der forlods af mit Bo udredes følgende Legater: a. Jeg skænker herved den mig tilhørende Ejendom Mtr. Nr. 3 c i Tim for Hartkorn 2 Alb. med paastaaende Bygninger og disses mur- og nagelfaste Tilbehør, derunder Kakkellovne og Komfur, samt den mig tilhørende Engparcel Mtr. Nr. 62 b ibd. for Hartkorn 3 Fdk., samt en Kapital stor 500 Kr. til Tim Kommune paa Betingelse af, at ovennævnte Ejendomme indrettes til Fribolig for et Par hæderlige, stræbsomme og fattige Ægtefolk hjemmehørende i Tim Sogn, der nyde Bolig og Ejendommens Indtægter for Livstid, saavel som Renterne saavel af de fornævnte 500 Kr. som af en yderligere Kapital paa 1000 Kr., der skal opsamles ved at udleje ovennævnte Ejendomme med Tillæg af Renten af de 500 Kr., og Uddelingen af Legatet finder saaledes først Sted, naar de 1000 Kr. er opsarede. Af Renten skal dog tages det fornødne til Vedligeholdelse af mit Gravsted. Legatet skal bære mit Navn og bestyres af Tim Sogneraad, der fastsætter den fornødne Fundats.

Tim, d. 1. Maj 1908.

C. H. Thorning.

Det øvrige i Testamentet har ingen Interesse her.

Den anden Søn: Peter Harpøth Thorning, kom som attenaarig til Klim i Hanherred for at hjælpe med at bygge Vejrmøllen der. Han blev der og var med til at bygge flere Møller i Omegnen. Han fandt her sin Kone, Petrea Margrethe Christensdatter fra Thorup v. Klim, f. 10. Decbr. 1822; de blev viet 20. Maj 1853 og bosatte sig i Sløjhusene, Gøttrup, Hanherred. Han døde her 10. Maj 1868 kun 46 Aar gl., hun døde samme Sted 18. Oktbr. 1889. De havde

seks Børn: Niels Christian, Margrethe Harpøth, Christian Pedersen, Jens Møller, Jens Harpøth og Ane Kirstine. Jens Møller bor i Washington, U. S. A., hvor han er Ejer af flere Ejendomme. Han var gift med Ane, f. Klausen, f. i Kragerø, Norge; hun døde 1934. J. M. arvede 2000 Kr. efter forannævnte Tim Møller. — Christian Pedersen Thorning bor i Øster Holme, Gøttrup, var gift med Ellen Kirstine, f. Christensen, f. i Kollerup, Hanherred, 8. Juni 1848, død 28. Januar 1928 i Ø. Holme. Der er en Søn, Peder Harpøth Thorning, f. 12. Decbr. 1884; han har været i Amerika en halv Snes Aar; nu hjælper han Faderen med Driften af Ejendommen, et Husmandssted. — Margrethe var gift med Murermester og Landmand Christian Meilhede Jensen, f. 19. Januar 1851 i Gøttrup, død samme Sted 29. Aug. 1931. Boede i Sløjshusene, Gøttrup, hvor Margrethe bor endnu i en Villa, som hun ejer. Der er tre Børn: Karl, Kirstine og Dagmar. Karl har en Tømrers og Snedkerforretning i Gøttrup. Kirstine døde 1932, 38 Aar gl. Dagmar bor hos Moderen. Jens Harpøth er lidt aandssvag grundet paa et Fald i to Aars Alderen. Han har sit Ophold hos Margrethe, som fik hans Arvepart udbetalt mod, at han skulde have sit Ophold hos hende, mens han er levende. — Ane Kirstine var ugift, boede i Fjersritslev, hvor hun døde 1938.

Jeg har valgt at omtale den ældste, Niels Christian Pedersen Thorning, tilsidst, fordi han er den eneste af Børnene, hvis Efterkommere endnu fortsætter Harpøth-Thorningslægten. Han døde paa Rigshospitalet 1892 kun 39 Aar gl. — Han var gift med Ane Kirstine, f. Have, paa Mors. Niels fulgte tro Fædrenes Fodspor, var baade Snedker, Møllebygger og Møller. De

boede i Øsløs, hvor de passede Møllen paa Bygholms Vejle. Han var noget af en Tusindkunster, var meget dygtig i sit Fag. Ane døde i Fjerritslev 1897. Tilbage var syv Børn: Peder, Christian, Villiam, Petrea, Olaf, Ane og Thyra; det ældste seksten og det yngste syv Aar gl.

Peder Christian Harpøth Thorning, gift med Lars sine, f. Andersen, bor i Vesløs, hvor han har en Barber og Frisørforretning samt et Papir og Bladudsalg. De har tre Børn: Anna, Niels Christian og Frede; de to første er gifte og bor i Thisted. — Christian Have Thorning, gift med Lillian, f. Bristol, bor i Emmett, Idaho, U. S. A., hvor han er Politibetjent. Der er tre Børn: Dolores, Joyce, Donald. — Villiam Bygholm Thorning, gift med Hilda, f. Jørgensen, bor ogsaa i Emmett, hvor de har en Købmandsforretning; ogsaa de har tre Børn: Anna, Margrete og De Wyatt. — Petrea Thorning, gift med Hovmester Peder Lund, Thisted. Han druknede i Hamborg 1929. Hun bor nu i Løgstør; der er ogsaa tre Børn: Anna Marie, Louis Thorning og Vagn Aage. Louis er gift med Dagmar, f. Laursen; de bor i Løgstør, hvor han er Redaktionssekretær ved Løgstør Avis. — Olaf Rye Thorning, gift med Katrine, f. Pritzmans Nielsen. Bor i Manstrup, Hanherred, hvor de har en Gaard. Der er en Datter: Hilda Marie. — Ane Thorning, gift med Havnefoged Jakobsen, Løgstør. De har to Børn: Grethe og Walther. — Thyra Thorning døde ugift i Vesløs 1932. — Her slutter Beretningen om Harpøth Thorningsiden. Det bemærkes, at alle som kun er nævnt med Fornavn har Thorning som Familienavn.

Den lige Thorning Linie fortsatte sig gennem N. C. Fr. Thornings ældste og eneste levende Søn, Just

Christian Thorning, med sin første Hustru. Just fødtes i Holstebro 3. Februar 1806. Ogsaa han lærte Snedker- og Møllebyggeriet; ogsaa han var lidt af en Tusindkunstner. Foruden ovenfor anførte findes han anført som Smedesvend, Blytækker og Entreprenør. Han rejste i mange Aar som en Slags Førmand og Entreprenør for Englænderne, mens de anlagde nogle af vore første Jernbaner. Han førte i det hele taget en meget omflakkende Tilværelse, saa hans Livshistorie har ikke været let at faa Samling paa;*) han har ovenikøbet undladt at melde sig fra og til, hvor han har opholdt sig. Jeg maa takke dem af Efterslægten, som har givet mig Oplysninger om ham, hvad der har været mig en stor Hjælp.

Han var en dygtig og virksom Mand, maatte drage Omsorg for Brødet til 23 Børn, som han blev Fader til. Alle de Børn har heller ikke været til at faa Rede paa, da de jo er født rundt omkring i Landet. Seks har jeg fundet i Kirkebøgerne, ni har Teaterforlægger Just Thorning, København, givet mig Meddelelse om. Han var gift to Gange. Først med Maren Jensdatter Trabjerg, Datter af Møller Jens Andersen Trabjerg og Lydia, f. Hegelahr, Kibæk Mølle. Lydia var Datter af Pastor Hegelahr, Skarrild. De viedes 29. Januar 1832 i Assing Kirke og boede indtil omkr. 1837 der i Sognet, saa forsvandt de derfra. I dette Ægteskab var fire Børn: Kirstine, Frederik, Julene, samt en Datter Kirstine, som døde knapt et halvt Aar gl. Frederik døde som Guldgraver i Amerika. Nu fandt jeg ikke Just igen før 1854 i Lemvig Kirkebog. I dette

*) Just Thorning var 1845 Mechanichus paa Clasonsborg Fabrik, se Hards. Aarb. 1940 S. 36. — En Christen Thorning, 24 Aar, f. i Holstebro, nævnes som Snedkersvend sam. St. S. 37.

Mellemrum var hans første Hustru død, og han var bleven gift med Ane Caroline Dorteia Frohn, f. i Pløn i Holsten. De havde et Barn i Kirke i Lemvig 14. Februar 1854, som kaldtes Lydia. Ved hendes Daab staar Moderen anført som 24 Aar gl. Den 15. Februar 1856 fik de en Dreng døbt ved Navn Just Christian, han omtales senere. Atter den 4. September 1857 en Dreng døbt ved Navn Hans; han rejste som attenaarig bort med en Cirkus, siden hørte Familien ikke mere fra ham. Det sidste, som de fik i Lemvig, blev født 21. November 1859, hedder Frederik Oseaj, han bor i København. Derefter kommer tre Døtre: Thora, Sofie og Malene, de to sidste er døde i København; Thora bor der endnu. Det yngste af Børnene hed Christian Harpøth Thorning, boede ogsaa i København, hvor han døde 1936. Han var først gift med Christa, f. Christensen, i dette Ægteskab var ingen Børn. Dernæst med Elna, f. Børgesen; der er fire Børn: Christian, Hans, Svend og Grethe. — Foruden de her nævnte Børn var der endnu en Søn, som hed Alex Valdemar Thorning; han var gift med Elvira, f. Lundgreen, i Sverige. Alex var Rejsende i Manufacturbranchen, i hvilket Fag han var udlært. Oplysningerne om ham har jeg faaet af hans tre Børn, som bor i København, men ingen af dem vidste, hvornaar og hvor han var født, eller hans Dødsaar. Men af Oplysningerne kunde jeg regne ud, at han maatte være født før 1854, altsaa før Forældrene kom til Lemvig. Alex er nok det ældste af Børnene i andet Ægteskab. Han havde tre Sønner: Carl, Rudolf, Svend og en Datter, som hedder Sigrid. De er alle gifte og bor i København. Carl har en Café, Rudolf en Tobaks-

og Cigarforretning; Svend er Konditor og er Ejer af Palækonditoriet, Bredgade, København.

Just Christian Thorning blev gift med Bodil Marie Kirstine, f. Børgesen, f. i Tørring ved Vejle 10. November 1850. De boede først i Sæby, dernæst i Roskilde. De havde en Forretning i Manufakturbranchen. Døde begge i Roskilde, han 5. Maj 1919, hun 22. Maj 1932. De havde kun et Barn, en Søn, Just Christian Børge Thorning, f. i Sæby 20. April 1894. Han er gift med Ebba, f. Raun-Ryberg, f. i Lemvig 6. Oktober 1895. Datter af Stationsforstander W. E. Raun-Ryberg, Lemvig. De har ingen Børn. Just og Ebba er et Par dygtige og alsidige Mennesker. Han er Theaterforlægger, Foredragsholder og Forfatter, har skrevet talrige Artikler om Theaterspørgsmaal, er Arrangør og Forkæmper for By- og Hjemstavns-spil; Ebba er ham en god Medhjælper i hans Virksomhed. Med Just svinder Justnavnet ud af denne Thorningslægt efter at have gaaet i lige Linie ca. 300 Aar. —

Som det vil ses, har paa Harpøth-Thorningssiden tre Slægtled i Rækkefølge været Snedkere, Møllebyggere og Møllere. Som omtalt er Frederik Justsen den eneste af Stamfædrene, hvis Erhverv ikke findes nævnt, men begge hans Sønner var jo Brugere af nævnte Haandværk; mon Faderen ikke har været den første i Slægten i disse Fag? Peter Harpøth, Ø. Holme, har et gammelt Egetræschatol, meget smukt lavet med Aarstallet 1783 hugget ind i de fleste Skuffer, det er gaaet i Arv fra Niels Chr. Thorning og skal være lavet af en af hans Forfædre; det kan jo tænkes at være Frederik Justsen.

De gamle Møller og deres Byggere er nu ved at gaa over i Historien. Angaaende Møllebygger-slægten her

skal nævnes, at forannævnte Villiam Bygholm Thorning har lavet en Model af Vejrmøllen paa Bygholms Vejle. Modellen er, foruden Vingefang og Underbygning, 16 Fod høj og mellem 2—3 Fod i Tværmaal. Fotografier af Modellen har været i flere af De forenede Staters illustrerede Blade og er derved bleven en stor Turistattraktion. Han har herved ude i det fremmede sat et Monument for sine Forfædres Hjemstavnsvirksomhed.

Paa den lige Thorninglinie har Efterslægten mere lagt an paa Forretningslivet. Foruden de her nævnte bor endnu mange af Slægten i København.

Som det ses, er det en stor, stærk og virksom Slægt, der ned gennem Aarene er groet ud fra den Sevel Degn.
